

Garantiinstituttet for eksportkreditt
Postboks 1763 Vik
0122 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/1621 -

Dato
11.05.2020

Forvaltning av garantiordningen for banklån til bedrifter – offentliggjøring av opplysninger om enkeltlån

Vi viser til brev 1. april 2020 fra Finansdepartementet til GIEK om forvaltning av garantiordningen for banklån til bedrifter, e-post 27. april 2020 fra GIEK til departementet om bl.a. offentliggjøring av opplysninger om enkeltbedrifter og enkeltlån under ordningen, og e-post 5. mai 2020 fra GIEK til departementet om mulige publiseringsløsninger for slike opplysninger.

Innsyn og offentliggjøring av opplysninger

Siden GIEK er en statlig etat under Nærings- og fiskeridepartementet, er GIEK i utgangspunktet omfattet av både offentleglova og forvaltningsloven. Hovedregelen i offentleglova § 3 er at saksdokumenter mv. er åpne for innsyn, med mindre annet er bestemt i lov eller forskrift. Forskrift til offentleglova § 1 tredje ledd bokstav h unntar «dokument i sak om utferding av garantiar» hos GIEK fra lovens virkeområde. Etter loven og forskriften om garantiordningen er det imidlertid finansforetakene som foretar vurderinger av vilkår og innvilger garanterte lån. Statsgarantien følger direkte av loven, forutsatt av at vilkårene er oppfylt. GIEK utsteder derfor ikke garantier i denne ordningen, men har i oppgave bl.a. å kontrollere at vilkårene i loven og forskriften er oppfylt før utbetaling av garantibeløp. Unntaket i forskrift til offentleglova § 1 tredje ledd bokstav h kommer derfor etter departementets vurdering ikke til anvendelse når GIEK utfører oppgaver som nevnt i forskriften om garantiordningen. GIEK må behandle innsynsforespørsler mv. som gjelder garantiordningen, i tråd med reglene i offentleglova og i forskrift til offentleglova.

Garantiordningen er innrettet i samsvar med et EØS-rettslig rammeverk for statsstøtte som pålegger norske myndigheter å sørge for at visse opplysninger om støtten blir gjort offentlig tilgjengelig. Dette er gjennomført i lov om offentlig støtte § 2 a og i den tilhørende forskriften om registrering av offentlig støtte. Etter forskriften § 2 skal støttegiver melde inn følgende opplysninger til registeret for offentlig støtte:

- a) støttegivers navn og organisasjonsnummer
- b) støttemottagers navn og organisasjonsnummer
- c) om støttemottaker er en liten, mellomstor eller stor bedrift
- d) tildelingsdatoen
- e) støttebeløpet i norske kroner eller i intervaller i euro dersom støttetildelingen gis i form av en skatte- eller avgiftsfordel
- f) hvilken støtteordning tildelingen hører inn under, alternativt om tildelingen er ad hoc-støtte, og ID-nummeret for støtteordningen eller ad hoc-støtten hos EFTAs overvåkningsorgan
- g) det EØS-rettslige grunnlaget for å gi støtten
- h) typen støtteinstrument, som tilskudd, garanti, lån, skatteordninger og andre typer støtte
- i) region
- j) næringssektor.

Plikten til å melde inn opplysninger om de enkelte lånene som innvilges under garantiordningen, er i forskriften om garantiordningen § 24 lagt til det enkelte finansforetak. Finansforetakene skal innen utløpet av 2020 ha innrapportert de nevnte opplysningene til registeret. Det er ikke rom i det EØS-rettslige rammeverket til å gjøre unntak fra plikten til å offentliggjøre disse opplysningene. Etter departementets vurdering kan ikke opplysninger som skal offentliggjøres etter norsk lov (og i tråd med EØS-rettslige forpliktelser), anses å være taushetsbelagt etter offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Opplysninger som ikke skal offentliggjøres i registeret for offentlig støtte, kan imidlertid være taushetsbelagt etter de nevnte bestemmelsene, og skal i tilfelle unntas fra innsyn.

Vi viser for øvrig til at alle kan «krevje innsyn i saksdokument, journalar og liknande register til organet hos vedkommande organ» etter offentleglova § 3, og til at det i loven § 4 er presisert at saksdokumenter omfatter «dokument som er komne inn til eller lagde fram for eit organ». Videre har Justis- og beredskapsdepartementet uttalt i sin veileder til offentleglova at det kan kreves «innsyn hos alle forvaltningsorgan som har det aktuelle dokumentet hos seg. Ein kan såleis krevje innsyn både hos organet som har sendt eit dokument og hos eit forvaltningsorgan som har motteke det. Dersom eit forvaltningsorgan har motteke eit brev eller eit anna dokument i kopi, vil òg dette organet ha plikt til å handsame eit krav om innsyn i dokumentet». Etter offentleglova § 10 tredje ledd kan organer som er omfattet av loven, «gjere dokument allment tilgjengelege på Internett, med unntak for opplysningar som er underlagde teieplikt i lov eller i medhald av lov». Kriteriene for slik offentliggjøring er utdypet i forskrift til offentleglova § 7.

Garantiordningen for banklån til bedrifter innebærer betydelig statsstøtte og bruk av offentlige midler. Ordningen er i stor grad basert på at finansforetakene administrerer den på vegne av staten, gjennom at foretakene selv kontrollerer at vilkårene i loven og forskriften er oppfylt før de innvilger garanterte lån til bedrifter. Åpenhet om tildeling av statsstøtte under ordningen vil bidra til etterprøvbarhet og legitimitet, og redusere faren for feilbruk. I tillegg til den offentliggjøringen som skal skje i registeret for offentlig støtte, vil det etter departementets vurdering være hensiktsmessig å offentliggjøre de samme opplysningene løpende i en egen løsning. Dette antas også å redusere behovet for å behandle innsynsforespørsler hos GIEK.

Publiseringsløsninger

GIEK har i e-posten 5. mai 2020 vurdert tre mulige løsninger for offentliggjøring på GIEKs nettsider av opplysninger om enkeltlån under ordningen. GIEK anbefaler en løsning som anslås å kunne være i drift 2-3 uker etter beslutning. I motsetning til de alternative løsningene vurderer GIEK at den anbefalte løsningen «fremstår som digital, er gjenbrukbar og innebærer bruk av (for GIEK) kjente tekniske løsninger». Kostnadene anslås til vel 400 000 kroner i årlige lisensutgifter, samt om lag 100 000 kroner i årlige utviklings- og vedlikeholdskostnader. GIEK har bekreftet i en annen e-post 5. mai at det er rom for å dekke disse kostnadene innenfor bevilgningen på 10 mill. kroner til administrasjon av ordningen, jf. departementets brev 1. april. GIEK har for øvrig understreket at en ev. anskaffelse av den anbefalte løsningen må vurderes i henhold til anskaffelsesreglene.

Departementet ber på denne bakgrunn GIEK om å etablere en egen løsning for offentliggjøring av de ovennevnte opplysningene som finansforetakene uansett skal offentliggjøre i registeret for offentlig støtte, i tråd med den tekniske publiseringsløsningen som GIEK har anbefalt.

Med hilsen

Geir Åvitsland e.f.
ekspedisjonssjef

Åse Natvig
avdelingsdirektør

Kopi: Nærings- og fiskeridepartementet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer